

AUREL LUP: 40 DE ANI DE AGRICULTURĂ SOCIALISTĂ ÎN DOBROGEA

Acad. Păun Ion OTIMAN¹

otiman@acad.ro

ABSTRACT: The subject of this book is the history of agriculture in Romanian province Dobroudgea (Constantza and Tulcea counties) in the south-eastern part of the country during communist regime, 1949–1989 years. The 1949 year was the first when begun the collectivization of agriculture in Romania, process which was finished in 1962 year. But in Dobroudgea province the agriculture collectivization had finished in 1957 five years earlier than in whole country.

For that where used a lot of reprisals, the peasants were forced to sign the matriculation petition in the collective farms without their consent. A lot of them were punished, beaded imprisoned.

In the agriculture was had obtained some successes but not in the living standard. In the last years of the communist regime the results in the agriculture become more and more bad and the peasant's incomes too. After collapse of the communist regime in the last days of the 1989 year, in 1991 year the collective farms were abolished and the peasants become again landowners.

KEYWORDS: communist regime, forced, collectivization of agriculture, peasant.

Dr. Aurel Lup, profesor universitar la Universitatea *OVIDIUS* din Constanța și cercetător senior (cercetător științific gradul I), la Institutul de Economie Agrară al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, președinte al filialei Constanța a Societății de Istorie și Retorologie Agrară din România, este unul dintre cele mai remarcabile personalități științifice contemporane din domeniul economiei rurale din România.

Timp de peste patru decenii, a elaborat numeroase studii privind economia agrară și managementul exploatației agricole. A susținut peste 120 de comunicări la manifestări științifice naționale și internaționale, a publicat mai mult de 170 de articole în reviste de specialitate. A elaborat și publicat, ca singur autor, prim autor sau în colaborare, patru cărți și patru cursuri universitare.

¹ Secretar general al Academiei Române.

Specialist de primă mărime în domeniul economiei irigațiilor, a publicat în 1997, cartea *Irigațiile în agricultura României*, lucrare unică în literatura științifică de specialitate, în care sunt tratate principalele probleme privind capacitatea de producție, exploatarea și impactul irigațiilor asupra producției agricole și a eficienței economice a acesteia.

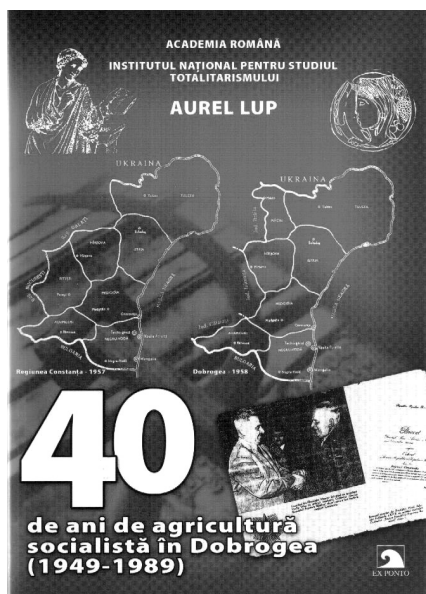

Foto – Coperta cărții: Aurel Lup, *40 de ani de agricultură socialistă în Dobrogea*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2012, 460 p.

Lucrarea *Dobrogea agricolă de la legendă la... globalizare* apărută în 2003, a constituit un punct de referință în cadrul manifestărilor prilejuite de cea de-a 125 aniversare a trecerii Dobrogei sub administrație românească în anul 1878. Cartea a fost distinsă doi ani mai târziu cu premiul *Ion Ionescu de la Brad* al Academiei Române.

În prezenta lucrare autorul decupează perioada 1945–1989, reprezentând preludiul colectivizării, desfășurarea procesului de colectivizare, consolidarea structurilor de exploatare de tip colhoz și sovhoz, capitalizarea, performanțele și nonperformanțele sistemului de agricultură așa-zisă socialistă în Dobrogea.

Ca și în cazul precedent, autorul operează o analiză critică a sistemului agriculturii socialiste, cu unele realizări tehnice, dar cu rezultate economice mediocre sau negative, cu implicații grave asupra alimentației populației

și evidente rămăneri în urmă comparativ cu țările din vestul Europei cu economie de piață bazată pe proprietatea privată asupra pământului.

Prin seriozitatea analizei și credibilitatea datelor prezentate, lucrarea reprezintă o sursă bibliografică pentru **menținerea mereu trează a memoriei** cu privire la epoca analizată. Dr. Aurel Lup este printre foarte puținii autori de studii necontaminat de ideile colectivismului oriental în agricultură.

Mulți adepți ai sistemului de agricultură al României anilor 1945–1990, spun că perioada comunistă a fost o epocă de progres. Da, comparativ cu anii de dinainte de 1950, s-a înregistrat un oarecare progres, dar în comparație cu progresele economice din Uniunea Europeană, acestea sunt neînsemnate, așa cum se poate constata din datele de mai jos.

*Producțiile medii de cereale obținute în România și Franța
în sec. XX (1910–2000)*

– kg/ha –

Țările	Deceniile								
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1911– 1920	1921– 1930	1931– 1940	1941– 1950	1951– 1960	1961– 1970	1971– 1980	1981– 1990	1991– 2000
România	1400	900	1100	800	1000	2000	3100	2900	2700
Franța	1200	1300	1500	1100	2900	4800	6500	7200	7600
<i>Diferența</i>	+200	–400	–400	–300	–1300	–2800	–3400	–4300	–4900

Anii 1950–1965, reprezintă începutul unei masive introduceri a progresului tehnologic, economic și managerial în agricultura mondială și europeană. Deși defazată cu un deceniu, România ține pasul numai până în perioada 1950–1960. După acest deceniu, agricultura românească se plafonează.

Putem afirma, că practic, agricultura României până la finele secolului al XX-lea a rămas la nivelul european al anului 1960. După anul 1980, se constată stagnare și regres. Și pentru a fi mai convingător în apreciere sugestionăm susținătorilor *epocii comuniste – epocă a progresului în România*- să contemple, să reflecteze mult asupra cifrelor. Poate vor înțelege măcar acum ceva!

Care sunt factorii stagnării? Mulți, foarte mulți, dar principalul factor al plafonării mediocre (sau chiar submediocre), după cum rezultă din

cartea lui Aurel Lup, îl reprezintă sistemul politic, economic și social adoptat de România după cel de al doilea război mondial.

Tipul de agricultură în România anilor 1949–1989, sistemul de organizare al acesteia, dar mai cu seamă relația omului (țăranului, agricultorului) cu sistemul colectivizat a fost contra naturii, contra ființei, antinațională.

Sistemul colectivizat de agricultură și modelul ceaușist de *sistematizare* a satului românesc, au lovit puternic în **starea de moralitate a țaranului român și, în primul rând și cu cele mai puternice efecte negative, asupra tineretului rural** (și nu numai).

A zdrobit în mare măsură ideea și simțul de proprietate și, în consecință, a afectat, până la anulare, dragostea față de glia străbună. Totodată, acest tip de agricultură (cel colectivisto-etatist), care deși la suprafața fenomenului (ca mărime a soarelui și parcelelor, a fermelor) părea că se aseamănă cu cel american (mulți din apologeții acestui sistem încearcă și azi să inoculeze în mintea multora această falsă asemănare) a adus României grave prejudicii economice și sociale.

Am afirmat și eu, autorul acestui Cuvânt înainte, asemenea prof. Aurel Lup, de mai multe ori că **agricultura nu este o ramură economică producătoare de produse agroalimentare și profit, ci că aceasta este, chiar înainte de toate, un mod de viață, iar ruralul nu este numai un spațiu de producție ci, mai întâi este un mediu de viață, un spațiu social și cultural cu implicații complexe asupra vieții de ansamblu a unei națiuni.**

Așa cum rezultă din titlu, lucrarea este cantonată în Dobrogea, regiune în care autorul trăiește și își desfășoară activitatea de cercetător încă din primul an al existenței sistemului socialist de agricultură în această parte a țării. Este martor și actor implicat prin responsabilități în această istorie pe care o urmărește până la colapsul sistemului, la sfârșitul anului 1989.

Printr-o fericită inspirație, profesorul Lup își creează o arhivă proprie, adună numeroase documente (radiograme, rezoluții și hotărâri ale organelor locale de partid) prin care demonstrează că sistemul de conducere al agriculturii din perioada respectivă nu a fost doar planificat ci și represiv.

Deosebit de interesantă și originală este paralela și comparația pe care autorul le face între sistemul autoritar-represiv din perioada anterioară colectivizării și aceea a colectivizării propriu-zise, pe de o parte și sistemul represiv de conducere din ultimii ani ai regimului comunist totalitar, pe de altă parte.

Aplicând principiul *conducerii de către partid*, ajutat de către un sistem informațional stufos, birocratic și inutil, conducătorii comuniști au exercitat o adevărată represiune (sancțiuni de partid, domiciliu forțat la țară – aproape de producție – sau chiar sancțiuni penale). Totul împotriva specialiștilor de data aceasta (chiaburii erau de mult istorie) care nu erau capabili să îndeplinească sarcinile de plan din ce în ce mai aberante în condițiile unei penurii cronice de resurse de tot felul.

În contrapondere modul de *confeccionare* a eroilor și frunțașilor în producție, soluții pentru producții record, telegrame adresate *conducerii superioare de partid, lui Nicolae Ceaușescu* în care se raportau producții aberante de grâu, dar și de gogoșari, pătlăgele, vinete, castraveți etc.

Lucrarea, bogat ilustrată, asistată de numeroase anexe-document, abundă de informații, note de subsol care întregesc „fresca” de ansamblu a managementului de către partidul comunist a agriculturii socialiste din Dobrogea în cei 40 de ani de existență.

O carte-document, pe cât de necesară pe atât de oportună într-o perioadă în care nostalgia unui sistem de agricultură nedrept și falimentar sunt din ce în ce mai des utilizate ca reper de comparație cu actualele neîmpliniri în domeniu.